

ban pedig 21 százalék az emelkedés.)

3. **Általános ipari termelés:** A nemzetiszocialista uralmat megelőző évek átlagául 100-at véve alapul, a németországi ipari termelés a nagymérvű fegyverkezés ellenére is csak 94-ig vergődött fel! (Angliában 105, Svédországban 119, a Szovjetunióban pedig már 1933-ban 392 az általános ipari termelés jelzőszáma.)

4. **Konfekciós ipar:** Az 1934-évi 41 millió márkás forgalommal szemben 1935-ben már csak 30 milliós összfordalmat bonyolított le!

5. **Fogyasztási cikkek:** A termelés itt az 1930. év százasa alapjául véve figyelembe 1934-ben 79. (Svédországban ugyanakkor csak 92, míg a Szovjetunióban 1934-ben 287 és azóta is rohamosan nő.)

6. **Mezőgazdasági termelés értéke:** A 41000-ról 77-ra esett! (Oroszországban az utolsó 4 évben megkétszereződött.)

7. **Tejtermelés:** A 100-as alapról ez is 93-ra csökkent! (Ugyanakkor Dániában 113-ra, Svédországban 128-ra emelkedett.)

8. **Textilipari termelés:** 100-ról 199-re csökkent: 1935-ben!

9. **Nyersvas termelés:** A 100-as alapról 1935-ben 88-ra csökkent! (Angliában 103, a Szovjetunióban 1933-1935-ben több, mint kétszerese)

10. **Acéltermelés:** 100-ról lecsúszott 92-re. (Angliában 123 a Szovjetunióban pedig az utolsó 3 évben több, mint a kétszerese.)

11. **Mezőgazdasági termények árai:** 1933-tól 1935-ig a drágulás 38 százalék. (Ugyanakkor a Sz. U.-ban az olcsóbbodás átlagosan 50 százalék.)

12. **Munkabérek:** 100 helyett 79. (Ugyanakkor Franciaországban 108, a Szovjetunióban pedig az 1933-as 140-ről 1935-ben már 210-re emelkedtek.)

13. **Munkabérek foglalkozási ágak szerint:** Bányamunkásoknál 18, fémipari munkásoknál 18, építőiparban 35, vegyiparban 19, textiliparban 16, élelmiszeriparban pedig 18 százalékkal csökkentek.

14. **Aranytartalék:** 560 millió dollárról csökkent 344 millió dollárra.

15. **Munkanélküliség:** A Berlini Bersezeitung 1935. Aug. 9-ai számában elismeri, hogy a hivatalosan nyilvántartott munkanélkülieken kívül van még 2 millió 600 ezer be nem jegyzett is, akikkel együtt a munkanélküliek összes száma 4 millió 400 ezer.

E tényleges passzívakkal szemben „aktívakként” a Nürnbergben szentesített faj- és vérvédelmi-törvények, az évente több, mint 3 milliárd lejbe kerülő nemzetközi propaganda, az évi 60 millió márkát felemészítő katonai és ipari kémiszolgálat, valamint az a nyolcszáz millió fontsterling szerepelhet, amit a mai német rezsim csupán 1935 első tíz hónapjában fegyverkezésre költött,

Keleti Sándor

AZ ERA NOUA. A háború utáni román folyóirat-irodalomból hiányzik a céltudatos, módszeres ideológiai folyóiratok. A haladó románság az utóbbi években több hetilapot, sőt folyóiratot jelentetett meg, amik megkísérelték a korszerű kérdések módszeres feldolgozását, de részint a mostoha körülmények, részint a kezdeményezés gyöngesége következtében nem sokra vitték. Munkájuk töredék maradt. A legutóbbi időben a *Cuvântul Liber* köré csoportosultak a haladás román eszmeivői, de a publicisztikai és napipolitikai keret nem alkalmas a töméntelen társadalmi és ideológiai kérdés tisztázására. A sürgető világhelyzet, a baloldal magáhoztérése, a hazai helyzet kiérése s a haladó ideológusok felkészültsége végül is megteremtette azt a folyóiratot, mely a jelen pillanatban a haladás törekvéseit méltón képviseli. Era Noua (Uj Korszak)

a folyóirat címe: szerkesztője *N. D. Cocea*, annyi kitűnő kezdeményezés érdeme. „Arra vállalkozunk, — írja szerkesztői bevezetőjében, — hogy tudományos módszerességgel a dialektikus materializmus széles alapján tárgyaljuk meg napjaink minden ideológiai kérdését. — Nem valamely újabb politikai lapot akarunk utnak indítani, hanem egy tudományos elemző és összevető folyóiratot, mely azokat a gazdasági, bölcséleti, társadalmi és művelődési kérdéseket dolgozza fel, melyek a román társadalom valóságában időszerűek és rámutat azokra az erőkre, amik e társadalomban születnek és az új korszak felé törnek”. — A folyóirat valóban teljes képet igyekszik adni napjaink helyzetéről. Bölcséleti részében Ghi a Ionescu kivételes cikkét olvassuk a dialektikus módszerről, mely ennek a kérdésnek első széleskörű ismertetése román nyelven. Éles elméjű, megnyerő és közvetlen. De nem afféle dialektika a mellényzsebben, se nem tudakos szövegmagyarázat. A francia esszének szinte személyes közvetlensége árad írásából. Igen Örvendtes jelenség ez. Gh. I. iskolája német, eszejárása, írásmódora franciás. S ez nem pusztán felületi jelentőségű. Aki ismeri a marxizmus felfrissülését Franciaországban, tudja, hogy mire gondolunk. Ennek a felfrissülésnek hatása érzik Gh. Ionescunál is. Figyelemreméltóan írja: „Ha a művelődés történetében a marxizmus valóban az első tudományos szemlélet, mely a tudománnyal és az idő szellemével elválaszthatatlanul összeforrt, akkor kétségtelen, hogy érvényessége attól függ, milyen mértékben képes magába fogadni a művelődés minden tényét. Minden merev dogma a bénulás jele; minden cenzura vagy dogmatikus visszautasítás — öngyilkosság. Az emberi művelődés egyetlen új értéke sem maradhat idegen a marxizmustól. Mint a múlt folytatójának és a jövő hordozójának az kell legyen a jelszava, hogy semmit el ne hanyagoljon, sőt ellenkezőleg: mindent magába fogadjon” — *Henri Chassagne*, a fiatal francia bölcséleti író a *Neohegelianizmus a mai Olaszországban* címmel írt érdekes cikket a hegelianizmus maradi kisajátítóiról, míg *A. Serbulescu*, *P. Năvodoru*, *I. Constantinovski* és *A. Dumbreavă* a romániai, a németországi és a világgazdaság helyzetéről közölnek kitűnő elemzéseket. Igen jó népszerűsítő tanulmányt találunk a tudomány válságáról, érdekes szemléket, amik közül kiemeljük *M. R. Paraschivescu* bírálatát, *Mircea Eliade* új regényéről. A szépirodalmi részben *Paul Paun* szabad verse meleg, bár kissé szétfolyó invokáció; *Virgil Teodorescu* szavadverse prózai és szentenciózus. *Al. Sahia* elbeszélése (A munkanélküliség nem ismer fajokat), bár időszerű realizmusa a román irodalomban uttörő, címével és befejezésével abba a sajnálatos hibába esik, amit *Malraux* (*volonté de prouver*), a bizonyítás észrevehető” szándékának nevez.

ERDÉLYI NÉPI SZINJÁTSZÓK. Érdekes szinpadai kísérlet teszi aktuálissá a kollektív szinjátszás és a népi színműirodalom kérdéseit. *Szentimrei Jenő* három, Cluj környéki község földművelakosságából népi szinjátszókat toborozott össze, akik egy drámává nagyított ballada (*Csáki bíró lánya*) laza és szinte cselekménytelen keretében önmaguk természetes mozgásával és hangjával léptek szinpadra és adták élő táncukat, dalaikat, népszokásaikat. A szerző szinte teljesen kikapcsolta alkotóegységét. A darab csak arra való, hogy a földművesjátékos — legény, leány, asszony, ember, öregasszony és gyerek — a maga őszinte alakjában kerülhessen a szinpadra. Ezért a szüksézáú nyelv, az egyéni lélekrajz helyett tömegtipusok, vontatott, egyszerű cselekmény s a minél több betét; dalos gyermekjáték, legénytánc, fonó asszonyok éneke,